

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dvx Spiritvalis

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.Xiii.

Cap. XXIV. De alijs regulis, & magis particularibus indicatijs boni spiritus, ex admirandis eius affectibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48784](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48784)

CAPVT XXIV.

DE ALIIS REGVLIS ET
magis particularibus indicij boni
spiritus, ex admirandis
eius effecti-
bus.

VIA prædictæ sex regule
& indicia boni Spiritus
valdè sunt generalia, ad in-
stitutum nostrum erit, ut
a lias regulas magis particu-
lares valdeque viles pro-
ponere.

L.
Regula 1. de
inspiratio-
nibus in su-
periori ani-
mæ parte.

QV ARVM fundamentum erit hoc primū
quod solius Dei sit proprium immittere bo-
nas cogitationes sanctosque effectus, absque
aliquo medio, in partem animæ superiore
quam spiritum aut mentem appellamus, ad
mentis apicem vel fundum spiritus; quod ta-
men re ipsa nihil est aliud, quam ipsa met
potentiæ animæ spirituales, memoria scilicet,
intellectus & voluntas. quarum actus reali-
ter ac verè sunt ipsæ illustrationes, inspiratio-
nes, alloquia, reuelationes, & consolatio-
nes, quas Deus in nobis ipsis operatur, vtens ip-
sorum potentijs, tanquam instrumentis ad talia o-
pera. quod quidem solus Deus immediatè fa-
cere potest non vtendo inferioribus alijs po-
tentijs.

centijs. Nam (vt ait S. Thomas, tanta spiritus
nostri nobilitas, tanta nostræ voluntatis inge-
nuitas, vt solum creatori suo, à quo esse habet
& inclinationes, subiecta sit. Et solus ille in-
fundere potest intellectui lumen fidei, eum-
que sine alio medio illustrare lumine quodã
superiore, quod velociter transit, sicut est pro-
phetia, quæ est mere intellectualis. Ad ipsum
pertinet, ita memoriam rapere, vt fixa sit in
solo suo conditore, oblita omnium creatura-
rum, solus ipse infundit habitus virtutum ipsi
voluntati, potestque eam inclinare, vt nunc
velit quod ante horrebat, aut omninò non vo-
lebat, etiamsi nulla alia causa ipsum excitans
præcedat.

QVARE Dæmon non potest vno impetu
in spirituales has potentias intrare, eius enim
potestas limitata est ad partem inferiorem a-
nimæ nostræ, qua appellamus imaginationem
& appetitionem, in quam potest ipse vehemē-
tes imaginationes veluti iaculari, mouendo
corporis humores, & species siue figuras re-
rum, quæ per sensus eam sunt ingressa, vt re-
uocet in memoriam aliquid, quod excitet a-
cquatque affectus & passiones, quas ipse inten-
dit, & ita facile illi est imitari alloquia &
sensa boni spiritus, quæ sunt in imaginatione
per figuras & repræsentationes internas, po-
testque efficere deuotionem ac teneritudi-
nem sensibilem, lachrymas, & cæteros affe-
ctus, qui ab his corporis potentijs exercentur.
Et ex hac parte genus illud sensuum interno-
rum,

p q 105. a
& 4.
& q 106. a.
& q. 1. 1. 2. 2.
& 1. 2. q 9. 2.
6. 1

1. p q. 111. 2. 3

SPIRITUS
INTELLIGENS

rum, qui in intima & suprema parte spirituum exercentur non se immiscente parte inferiore, securiores sunt & nobiliores: quomodo prophetia, quæ fit sola visione intellectuali, excedit (teste sancto Thoma) eam, quæ est in visione imaginaria, sicut postea videbimus.

2.2.q.174.a.
2.

Process. 2.
Relig. Tract.
1.c.9.

AFFECTVS quos magis ordinariè Deus efficit in his potentijs spiritualibus, sunt etiam etiam S. Bonavent. oēs tamen ad eos reduciuntur qui supra c.20. & 21. sunt positi. qui cum percipiuntur in corde, idq; de repente, nulla precedente causa quæ illos excitet, sunt in spiritibus sanctis Dei, cuius est creaturas suas per seipsum consolari, quando & sicut vult.

I

HINC sequitur duo esse genera consolationum & gaudiorum interiorum, quæ has inspirationes comitantur. Quædam enim incipiunt à superiori animæ parte, & inde descendunt ad inferiorem; & hæc semper sunt à Deo, iuxta illud Davidis: *a Cor meum & carnis meæ exultauerunt in Deum vitulum*: significans exultationem propriam Dei viui & veri, incipere solere à corde, & inde communicari carni. Aliæ delectationes à carne incipiunt, & à parte inferiori animæ, & inde ad spiritum & partem superiorem ascendunt, & hæc possunt à bono & à malo spiritu provenire. Sed qui à malo sunt, solent semper incipere cum imaginarijs representationibus, & humorum commotionibus, quod mirifice explicuit sanctus Diodochus Episcopus Forthensis.

a Psal. 83.3

Lib. de perfect. spirit.
c. 33.

centis his verbis: Qui voluerit discernere
 veram delectationem Spiritus sancti; à falsa
 dæmonis, intelligat Dei gratiam habitare, &
 operationem suam habere in profundo Spiri-
 tus; dæmonis autem ambulare in circuitu, &
 in suburbij cordis; quare si anima absque ali-
 qua corporea figura, motu tamen certo & sta-
 bili, inflammatur & mouetur ad amandum
 Deum, tanta vi & vehementia, vt videatur
 corpus ipsum post se trahere, vt particeps fiat
 tanti illius amoris, idque tanta attentione, vt
 non possit tunc de re alia cogitare, signum est
 Spiritum sanctum in eo agere, cuius est ines-
 tabilis illa lætitia, qua tunc fruitur. Quod si
 bonis illis cogitationibus, scedæ aliæ ac ina-
 nes immisceantur, quæ lætitiã quoque affe-
 rant, timendum est, ne lætitia illa, quam
 tunc sentit, non sit pura nec interna Spi-
 ritus, sed opus sit Dæmonis, qui per eam
 conatur decipere, quos viderit inaniter e-
 latos, ob consolationes alias à Deo acce-
 ptas. Hæc sanctus Diodochus, quod eam o-
 deratione intelligendum est, quam §. 2. subij-
 cimus.

3.
 Ex dictis etiam constat, personas ex consti-
 tutione sua melancholicas, & suis imagina-
 tionibus immerfas, esse valdè subiectas illusio-
 nibus dæmonis, & proprij sui Spiritus, fa-
 cileque errare, iudicantes verba & alloquia
 Dei esse quæ verè sunt dæmonis, aut pro-
 priæ imaginationis figmenta. Euenit nam-
 que illis, quod ægroto somnianti, existimat
 enim

SPIRITUS
INTE

Procef. 7.
Relig. c. 18.

b Eccl. 34. 6.

enim reipfa geri, quod dor miens imaginatio
& vt S. Bonauent. ait, hi eo perueniunt, &
phantasticas habeant visiones, quæ progredi
ca sunt phrenesis potius, quam veri spiritus
Et propterea dixit Sapiens: *b sicut parturientis, cor tuum phantafias patietur, ne dederis illis cor tuum;* nec ab illis trahi te patiantur
multos enim errare fecerunt somnia, & excederunt sperantes in illis. Eidem porro periculo expositi sunt nimis affectuosi, & qui magno impetu in suas actiones feruntur, & quatenus facilius lacrymas fundunt. Fugiet enim Daemon humores, ad hos effectus excitandos vt inanis homo reddatur, & affectus euanescent: Et vt minimum, quod naturale est, crederent esse deuotionem, & externis hisce contenti incurij sunt in rebus maioris momenti. Quobrem hæc duo hominum genera, merito cautiùs uiuent, siquidem maiori sunt expositi periculo. Qui uerò sunt animo virili, & condicione magis affabili & quietâ, ac supra affectus sentientis appetitus, magis sunt exempti ab his illusionibus, magisque sunt certi quod boni ipsorum sensus sint Dei, qui eos in superiore sui spiritus parte operantur.

§. 1.

De spiritali dulcedine, quam bonus affert spiritus.

SECUNDA regula (licet subtili & paucis cognita) est, quod inspirationes, reuelationes, & alloquia Dei afferre secum soleant spiritali quendam saporem, quem soli viri valde spirituales, & in familiaritate interna valde exercitati percipiunt, & ex eo agnoscunt alloquia illa esse Dei, eaque ab ijs discernunt, quae Dei non sunt. Vt enim singulae personae, specialem propriamque habent figuram, faciei; Physiognomiam ac vocis proprium sonum, formamque loquendi, ex qua ab ijs dignoscitur, qui frequenter cum eo agunt; & sic, ut quisque cibum proprium habet saporem, ex quo dignoscitur ab eo, qui gustatum non habet deprauatum. Propterea. n. dixit Iob: *a Nonne auris verba diiudicat & fauces comedentis saporem?* Sic Deus non aliam seruat rationem, quam format in anima sui ipsius figuram, talemque modum loquendi ad cor, cui vocis ad eum diuino tono communicando talem modum saporis spiritalis, ut per eum agnosci se faciat ab ijs, qui familiariter cum ipso agunt. Sicut apost. Christum nouerant, cum eis diceret: *b ego sum.* Et magdalena, quando Christus *c dixit ei Maria.* Hoc documentum posuit S. Gregorius cum dixit, Sanctos discernere inter illusiones & reuelationes, & inter voces & imagines in-

Secunda regula de spiritali sapore inspirationum.

a Iob. 12. 11

b Mat. 14. 27
c Ioan. 6. 26
c Ioan. 20. 13
Lib. 4. Dial. c. 48 & l. 8
Mor. c. 13

L. D. P. Tract. 1.

D d

ter-

SPIRITUALI
INTELLIGENTE

Gerf. Tract.
de dist. verar
reuel. fig. 4.
Lib. de per
fect. special.
c. 30.
d Psal. 33. 9.

e Phil. 1. 9.

Lib. 6. conf.
c. 13.

ternas, intimo quodā sapore, quo cognoscunt
quod à bono spiritu accipiunt, & quod à malo
per eius industriam patiuntur, & S. Disidoro
addit, sensum spiritus esse perfectum quod
gustatum, quo ille discernit inter res interius
& quando sanus est, & à nimijs curis capto-
tus, sentit consolationes diuinas, & non de-
pigitur à contrarijs, iuxta illud Davidis, *con-*
state & videte, quomā suavis est Dominus.
propterea Apost. dixit: *e Hoc oro, vt caritas*
vestra magis ac magis abundet in scientia &
omni sensu, vt probetis patior a. significans
sensu & cognitione practica rerum diuinarum
provenire, vt approbetur, quod potius est
perfectius, & non sit locus deceptioni spiritus
mali. Et S. August. de matre sua S. Monica
fert, quod cum oraret Deum, vt sibi man-
staret suam voluntatem, circa Matrimonium
filij sui, de quo agebatur, sentiebat intra
ipsam visiones quasdam & repræsentationes
ad quas ducebatur impetu sui proprii spiritus
qui de negotio illo erat sollicitus; quas vi-
siones (ait S. Aug.) mihi referebat, non ea leui-
tate, quā habere consueuerat, cum Deus illi
liquid reuelabat, quin potius eas contem-
plans, se nescio quo sapore, quē verbo ex-
care non posset, intelligere magnum esse
discrimen inter Dei reuelationes & somnium
phantasias animæ suæ. Deniq; sicut infans, a
matris lactu solo naturæ, faciē vocemq; matris
cognoscit, & cum ea lætatur: Ita anima
huic familiaritati cum Deo, supernaturæ

moda gratiæ & lucis diuinæ instinctu, agno-
scit veras visiones & alloquia Dei, exultatq;
in illis. Nullus tamen, quis sit ille sapor, agno-
scet, qui non eum delibauerit: & postquã de-
libauerit, deerunt adhuc illi verba, quibus
eum alteri manifestet. Idẽ etiam dicit S. Basili-
& Cassian. de suauitate & lætitia spiritali,
quã Dominus noster communicat ijs, qui mũ-
do sunt corde, sicut nullus benè potest cogno-
scere mellis dulcedinem nisi gustauerit; & qui
gustauit, non poterit satis illã declarare nisi
per ambages, & similitudines cum alijs cibis
dulcibus, quos comederit, aut per aliquos ef-
fectus, quos efficit in comedente. Et hac ratio-
ne possunt manifestari inspirationes, & alia
Spiritus S. sensa, manifestando scilicet illorum
effectus.

§. 2.

De octo humilitatis actibus.

INTER hosce effectus est valdè proprium
boni spiritus, efficere in anima saporem
humilitatis veræ, valdequẽ fundatæ in in-
terno cordis, quam vel solam, si benè agnosce-
remus (ait Gerson) sufficiens esset boni spiri-
tus indicium sicut superbia & vanagloria cer-
tum est indicium spiritus mali. Et propterea
dixit sanctus Bernardus animam diuino spi-
ritu plenam, habere sua euidentissima si-
gna, veritatem & humilitatem, quæ cum si-
mil in ea conueniunt, dat sufficiens

3. reg. de vé-
raz humilit
sapore.

Tract. de dif-
verar. reuel
signo. 4.

S. Bern. Sern
89. in Cant

SPIRITUS
INTELLIGENS

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

testimonium presentie Spiritus sancti. Quis autem humilitas multos actus habeat. Reijciam eos, qui à DEI visitatione pronuntiant.

1. PRIMVS actus est, non desiderare extraordinarias, non reuelationes, non non exercitia virtutis singularia & inimitabiles, quæ videntes in admirationem rapiunt, sed potius quantum in se est, totum hoc frequentius desideras, sanctitatem collocans in efficiendis actionibus ordinarijs, iuxta modum, modo quodam præcellenti ac amore raritate extraordinaria.

2. SECUNDVS est indignum se indigne honoris quæ accipit à Deo, nec sibi illa tribuat meritis & industriæ suæ, sed misericordie liberalitate largitoris, admirans quod tantæ Maiestas rationem aliquam habeat adeo creaturæ, velitque se communicare vili vermiculo, qualis homo est.

3. HINC tertius oritur actus, quando alicuius indicia, odore aliquis adest extraordinarium visitationum, repente interdum ventum, aut præmissis aliquibus prænuntijs, humilitas in actum suum prorumpit, contrahendo, illasque recusando, aut per imminens timendo, Deoque Domino se tantis fauoribus dignam non esse, & se hic pati, quam gaudere, & cum ipso monte Caluario esse, quam ascendere montem Thabor.

4. QUARTVS est, non præsumere, aut se

collere quasi sanctum propter id quod accepit, sed potius valde timere, quod se videat maioribus obligationibus onerari; ac gemere propterea quod pro acceptis non satis respondeat, iudicans quicquid propter Deum faciat, durum esse, si cum eo quod debet, conferatur; & ob ingratitudinem dignum se esse, qui prietur ijs, quæ ex gratia sunt illi collata.

NON præferre se alijs, aut illis meliorem existimare, nec in corde suo illos despiciere, nec cogitare se solum esse, cui Deus faueat & indulgeat, potiusq; credere multos alios tales esse, & minimum se sanctiores, & virtutē habere solidiorem; sibi autem tanquam debiliores Deum magis indulgere.

Sextus est, occultare pro viribus dona sibi a Deo collata, & quod in se est, optare occulte esse occulta, & quando necesse esset illa aperire suo confessario, aut alicui alteri confidendi causa, id facere cum humilitate & contemptu sui, & quasi coactum, aperiendo tamen libenter culpas atque ipsas virtutes.

Septimus actus est, ex totis visceribus appareare, se ab hominibus despici, non solum in rebus honorificis, quas mundus magnificat, sed etiam in materia virtutis, gaudendo quod habetur imperfectus, hypocrita, aut impostor, modo ipse culpabilem ad id occasionem non det nec tristitiam concipiendo, eò quod Confessarius aut Pater spiritualis parui illū faciat contumaces contemnat, aut dicat esse dæmonis frandes. Nam esto liceat contristari, quod sibi à

5.

6.

7.

SPIRITUS
SANTUS

deomone imponatur, non est tamen humilis
propterea, affligi, quod alij demissè de ipso
sentiant, ipsumque propterea contemnant.

8.

DENIQUE Dei dona interna & extraordi-
naria, magnū solent secum lumē asferre, quod
profundam imprimat cognitionē nostrī
& indignitatis, simul cū insigni confusione
pudore, ob nostra peccata; qui pudor excludit
omnino inanē gloriam vanamq; complacē-
tiam, affectusque prædictis hætenus contem-
ptos. Ad cuius confirmationē dixit Deus in
duo præclara S. Angelæ de Fulgino, dicitur
tanti de suis revelationibus & internis secretis
quæ habebat: semel enim dixit; in hoc agerem
scies me esse, qui te alloquor, quod pro eo tem-
pore, nec diverti poteris ad aliquid aliud cogi-
tandum, etiam si velis, nec inani gloria affligi
ob id, quod accipis. Et ipsa experiri volens
alia se divertere, & cogitare, num aliquid ha-
beret, de quo gloriaretur, mox occurrebat illi
sua peccata, cum tanto lumine, ut confundi-
retur & erubesceret, se vsque ad abyssum humili-
miliaret. Iterū dixit illi Dominus, externa
gratia quæ à me petis, quod ego sim qui te allo-
quor, incerta sunt & fraudi subiecta, sed tibi
dabo tibi aded certum, quod non possit deest
imitari, & illud est desiderium quoddam, ad
accensum & vehemens mei amoris causam
nendi labores & contemptus, ut æque sicut
videas te contēni, atque alij vidēt se honorari.

EX quo fit, ut regulariter Deus D. N. in
inspiret res extraordinarias ei, qui nō sit beatus
in pte

in profunda humilitate fundatus; nec ei, qui
 valde impetitur à vana gloria, ne talis inspira-
 tio illi sit causa ruinæ: de ijs enim, qui parum
 sunt humiles, præsumere oportet, quod ad res
 similes ducatur ab spiritu vano, aut meridia-
 no decemone, cū velo maioris sanctitatis: cui⁹
 indicia erunt, si superbiæ tentationes admit-
 tant, & gloriètur de gratia deuotionis, aut si
 se persuadeant, q̄ sua diligentia illam obti-
 neant, aut quod sit maior, q̄ reuera est; aut q̄
 ea alios excedant, aut quod melius illa vr̄a-
 tur quā alij. Itē si optant huiusmodi res extra-
 ordinarias: si cū illas habent, magni se p̄pterea
 faciant, si contēnant nō habentes illas; si sen-
 su leuiter manifestet quasi in aliorum utili-
 tate id faciant; si tristentur, animumq̄ deiici-
 unt, cū ab alijs contemnuntur. Hæc omnia
 indicia sunt, quod miserè decipiātur. Licet ad
 consolationem infirmorum, opus sit aduerte-
 re, non esse iudiciū mali spiritus, quod mi-
 secantur interdū tentationes aliqua vanitatis
 & superbiæ, si viriliter illis resistatur, sicut
 Vincent. Fererius de seipso dicebat: inanem
 gloriam ire quidem & venire, sed in corde
 suo non hærere. Nec mirandum est, si aliquid
 interdum tyronibus adhærescat: sicut aliqui
 dicunt Patriarcham Ioseph, in iuuentute
 sua, aliquam sui habuisse iactantiam, cū re-
 ferret suis fratribus visiones, quas habuis-
 set, sed cardō illi stetit illa incuria. Nam a
 causa illa somniorum atque sermonum, inuidia
 & odij fomitem fratribus eius ministravit.

Ex S. Bonau.
 Process. 7.
 Relig. c. 21.

SPIRITUS
 INTE

a Gen. 37. 8.

D d 4

Ex quo

ex quo exemplo apparet, similia non esse leu-
ter narranda, non solum ad incommodum
propriū euitandum; sed etiam aliorum
becillium, qui hac occasione impingunt, in de-
uidias & murmuraciones, aut certe in delib-
ria eadem experiendi non sine deceptionis pe-
riculo. Quod si tamen Dei voluntate & iudic-
atione, ea manifestentur (sicut credo Iose-
phum fecisse) non sunt hæc damna pertran-
scenda. Nam ipsemet Deus magna ex eis eorū
moda faciet euenire, sicut ex humiliacionibus
ac persecutionibus ipsius Ioseph, elicitur co-
mune bonum pro tota illa terra, & ipsius
persecutoribus suis.

§. 3.

*De resignatione proprii iudicij & voluntatis,
& perturbationum mortifi-
catione.*

Quarta regu-
la de obe-
dientia.

EX prædicta hac humilitate, oritur obe-
diētia, & resignatio proprii iudicij pro-
priaq; voluntatis, quæ fit Dei in primis
voluntati, deinde voluntati & iudicio eorum
qui eius loco nos gubernant, quæ duplex resi-
gnatio, certum est indicium boni spiritus, de
prima dubitandum non est, quia omnes reu-
laciones & visitaciones Dei, hanc secum ab-
runt promptitudinem diuinam voluntatem
adimplendi, ita vt eadē voce scriptura dicitur
exprimat Dei alloquū cū homine, & hominē
obediētiam ad Deū. Nā cū Deus loquitur, dicitur
quod

quod a *aperit aures virorum*: b *aperire* autem a Iob. 37. 16.
aurem est facere illum voci eius obedientem. b Iſaia. 50. 5.
 Nam statim atq; Deus locutus est Iſaia, osten- c Iſaia. 6. 9.
 dit ille suam promptitudinem, dicens c *Ecce e-*
go mitte me quocunq; volueris; & statim atq; d Actū 9. 6.
 Saulus vocem Domini audiuit, dixit; *Domine* e Psal. 118. 32.
quid me vis facere: Et Dauid ait Deo, e *Cucur-*
ram mandatorum tuorum, cum dilatasti cor
meum. Sed quoniam malignus Spiritus in bo-
 num transfiguratus, solet hanc promptitudinē
 efficere, ad sibi obediendum ingerendo quod
 se obediatur Deo, necesse est eius præstantiam
 & eminentiam, ostendi in resignatione iudicij
 & rationis propriæ, sub voluntate ministrorū
 Dei, qui eius nomine nos gubernant: Et hic est
 effectus humilitatis certumq; boni Spiritus
 iudicium, qui quod superbis suoq; iudicio ad-
 parentibus aduersetur, nunquam illos allo-
 quitur his blandis & suauibus modis. Quod
 si quando loquitur, prius illos dociles reddit,
 subiectosq; maiorum suorum iudicio. In qua
 re adeo erant exercitati antiqui illi Eremitæ Pa-
 tres, vt quando audiuerunt singularem & stu-
 pendam vitæ rationem, quam ducebat Simeon
 ille in columna, ad cognoscendum Spiritum, à
 quo ad eam mouebatur, significarunt illi per
 quendam Eremitam, vt è columna descendens
 ad ipsos veniret, redditurus rationem vitæ, q̄
 ducebat; monueruntq; ipsum Eremitam, vt si
 statim atq; ipse suum nuncium retulisset, Sime-
 on sese resignaret, & ex columna descendere
 nollet, ipse adiungeret, vt maneret: humilis e-

SPIRI-
 ANTE

nim illa resignatio & ad nutum obedientia
 certum illis erat indicium boni spiritus, illum
 ad vitam adeo stupendæ rationem inducentem.
 Quod si proteruè responderet, se nolle des-
 cendere, eum è vestigio ex columna deiecit.
 Quod si proteruè responderet, se nolle des-
 cendere, eo quod procul omni dubio, illi
 esset ac deceptus à Dæmone. Euentus au-
 tem aperuit Spiritum Sanctum esse, qui virum
 illum gubernaret. Nam statim atque pa-
 trum mandatum audiuit, pedem cui inmitte-
 tur, eleuauit, vt descenderet ac obediret. Con-
 tra verò pertinacia proprii iudicij, ostendit il-
 lusionem mali Spiritus: Sicut euenit in lamen-
 tabili illo casu Heronis & aliorum, qui in Sa-
 ctorum Patrum vitis referuntur. Nam (vt in
 Cassianus) qui non subijcit se iudicio exper-
 tum, decipietur ab Angelo Satanzæ, transig-
 rante se in angelum lucis, cuius præcipuum in-
 strumentum ad has illusiones est iudicium pro-
 prium pertinax, sibiq; multum tribuens ac de-
 ferens, vt postea videbimus.

Collat. 2. e. 5.
 & collat. 16.
 cap. 2.

Regula V. de
 mortificatione.

f. cant. 5. 5.

SUPPOSITA resignatione, de qua iam di-
 ximus, certissimum indicium boni Spiritus
 cum ex eius visitationibus, sequitur integra &
 perfecta mortificatio passionum, sensuum, & in-
 ferentium carnis insultationum, vt .n. dicitur in
 libro Canticorum, cum Deus pulsat ad porta
 cordis nostri, nostrumq; Spiritum alloquitur, & ma-
 n. nostra stillant myrrham. & digiti implentur
 myrrha probatissima: hoc est, statim sentitur o-
 dor, & percipitur sapor mortificationis præcelsi-
 simæ. impellimur .n. ad domandas passiones, re-
 frenandas.

frenandos sensus moderandam linguā, & car-
 nē castigandā. Sed quoniā mortificatio exter-
 na, non est certum indicium boni Spiritus ad quē
 etiam malignus solet inclinare, ob hypocrisis
 & vanitatem; oportet oculos cōijcere in fru-
 ctum & finem eius, & in radices, vnde illa ori-
 tur. Quod totum terminatur in corporis & anima
 puritate, quærendo .i. asperitatibus & morti-
 ficationibus istis conscientiam à culpis expur-
 gare. Nam instar lucis cœlestis quod magis
 crescit, eò magis manifestat culpas etiam mi-
 nimas, magisque illas exaggerat: Quare
 statim imprimis desideria magna faciendi præ-
 nitentiam, propter admissas, & alias e-
 vitandas. Sic Sanctus Iob etsi dixisset: *gnon* g Iob. 27. 6.
reprehendit cor meum in omni vit a mea; quan-
 do tamen Deus allocutus est illum, cuius luce hc. 42. 6.
 ipsum agnouit, adeo se culpabilem deprehen-
 dit, vt dixerit: *h ipse me reprehendo & ago po-
 nitentiam in fauilla & cinere.* Et S. Propheta I- i isa. 65.
 saias, cum incepit agere cum Deo cepit cōqueri
 de exigua sua puritate, ad quē i volauit vnus de
 Seraphin qui *calculo, quē forcipe tulerat de Al-
 tari, tetigit os eius, & abstulit eius iniquitatē, &
 peccatum mundauit.* Quo significatur nobis,
 quod quando Deus venit ad visitandas animas
 nostras, adducit secum in testimonium suæ præ-
 sentis hunc Seraphinum, ardens videlicet de-
 siderium in signis puritatis, non in anima solū,
 sed etiam in corpore. Quare merito sunt valde
 suspecti mot^o illi sens^o q³ cordis, q³ secū afferūt Process. 7.
 fcedos mot^o & voluptates carnis (vt bene expē Relig. caris

dir S. Ro-

SPIRITUS
INTE

dit S. Bonavent)dicens: si in tempore orationis & Deuotionis, ob naturalem corporis constitutionem, surgerent huiusmodi motus, melius esse talibus flombus carere, quam eos extra coeno extrahere, cum periculo cōspurationis. Et propter eandem rationem ait : Erat Dæmone quæcunq; visio apparuerit, quæ videatur esse Christi D. N. aut eius Matris, aut Sancti alterius, siue Sanctæ, si eius aspectus corporis huiusmodi motus adfert, aut indecentem adfert habitum aut ita se mouet tactusq; ostendit indignes grauitate aut sanctitate personæ, quæ refert. Cum enim Deus sit ipsa puritas, nihil horum potest à re quæ eius sit, procedere.

§. 4.

De pace & gaudio spirituali.

Regula Sexta
De pace &
quiete Spiritus.
a Psal. 84. 9.
b Ioan. 20. 20.
c Luc. 10. 5.

VLTIMUM deniq; indicium boni Spiritus, est pax & quies, quæ animæ relinquunt iuxta illud Dauidis : a *Audiam quid loquatur in me Dominus, quoniam loquetur pacem in plebem suam.* Sicut enim Christus D. N. cum ad suos discipulos in Coenaculum ingrederetur, dixit, b *Pax vobis*, iussitque eos *quamcunq; domum, intrarent, primum dicere, Pax huic domui*: Ita etiam cum ingreditur animas nostras, dicit illis, *Pax vobis*. Et quoniam dicere eius est efficax, quod dicit, etiam facit, efficiens in corde pacem, perturbationes eius componendo, carnem cum Spiritu conciliando, passionum insultus sedando, & nimium timorem

timorem, qui à nostra infirmitate oritur, remouendo. Et quamuis in iplo initio timorem aliquem & pauorem afferre soleat vt excitet ad reuerentiam & attentionem, mox tamen affert quietem, timore illo remoto. Sicut euenit d. *Danieli* & c. *Zacharia*, & alijs Sanctis, vt dicitur. *Luc. 1. 17.* *3 part. q. 30. a. 3. ad 3.*

De hoc expendit S. Thomas allegans sententiam S. Antonij Abbatis qui dixit, non est difficile in his casibus, discernere inter bonum & malū Spiritum. Si enim post timorem, gaudium & exultatio succedat, signum est à Deo esse auxilium, quod sentimus. Securitas. n. animæ testimonio est præsentia diuinæ Maiestatis: Si aut timor, qui nos inuadit permanet, signū est hostis in domum nostram ingressi. Verum quid est, vt ibidem Caietanus aduertit, posse Demonem transfigurantem se in angelum lucis, etiam hoc eius indicium imitari, gaudium aliquod post timorem afferēdo: Sed quoniam recepta est Spiritus nostri hostis, non satis assequitur, quomodo illum tranquillet, præcipue cū ille est humilis.

Hoc quo iam diximus, intelligendum est locum habere, quando Spiritus bonus visitat homines iustos. Nam si quando visitat peccatores, qui cum carne sua & vitijs pactū habent & pacem, aut tepidos, qui in sua tepiditate quietem habent, solet intrare sicut adnotauit S. Pater nolter Ignatus, timorem in cutiendo, ac terredō, vt malam illam pacem disrumpat, salutariē afferens pugna, illi contrariā. Christus enim D.N. (vt ipsemet dixit) *non venit in mundum pacem*

Matt. 10. 34.

cem

SPIRITUS
SANTUS

Job. 4. 14.

cem mittere ac proinde nec ad visitandas
 mas, vt eas infecta hac pace relinquat; sed
 dium; quo scilicet pax illa destruat: Quo
 dius & pugna, non est minus certum in
 Spiritus boni, quam sancta illa pax, quae
 resultat: ac forte propterea amicus quidam
 Iob, narrans modum, quo DEVS illi ap-
 paruisse, & locutus fuisset: *Et pavor (in-
 quit) tenuit me & tremor, & omnia ossa mea
 perterrita sunt, & inhorruerunt pilos carnis
 meae. & vocem quasi auræ lenis audivi: Num
 quid homo Dei comparatione iustificabitur, ac
 factore suo purior erit vir? Ex quo apparuit
 pauorem & tremorem & perterri omnia
 ossa, & capitis pilos inhorruisse, fuisse
 quasi præcursores Dei in homine illo, qui
 superbia elatus, iustum se esse arbitrabatur.
 Quare oportuit eum primum ita fuisse per-
 territum præsentia Domini, vt sic se humi-
 liaret, & vt ossa, internæ scilicet virtutes
 perterrentur, ac dicerent illud Davidis omnia
 ossa mea dicent, g *Domine quis similitudo
 Et quod capilli, hoc est altæ & superfluae cogi-
 tationes inhorrent, & à corde fugerent, vt
 his dispositionibus bonum inueniret hospitium
 Dominus, qui ad illum visitandum veniebat.
 Sed mox atq; ingressus est audita est vox di-
 næ inspirationis quasi auræ lenis & suavis, quæ
 animam tranquillavit, reuelando illi verita-
 tem, quam nosse ipsam oportebat, vt humilis
 euaderet, simili modo prius quam Deus Elias
 in spelunca alloqueretur *hinc sibilo auræ lenis,
 præmiserat***

g. Psal. 34. 10.

13. Reg. 19. 11

præmiserat spiritum grandem & fortem, sub-
vertentem montes & conterentem petras ante
Dominum, vt significaret sicut S. Gregorius ait,
timore & tremore, Deum humiliare superbiã
nostram nostramq; duriciem domare, postea
tamen leni voce nos alloqui, reddendo pacem
turbato cordi tristiq; lætitiã remota. n. cul-
pa, quæ tristitiã nobis afferebat, planctũ nostrũ
conuertit in gaudium, veramq; lætitiã. Quod
certum est boni Spiritus indicium, quia quoniam
est ipsamet lætitiã, & cum illa facit omnia o-
pera sua, eã suis inspirationib; infundit, vt illi
seruiamus lætitiã modesta, graui, trãquilla, &
coniuncta timori casto, qui eam reddit securi-
orem & iucundiozem.

HINC est quod lætitiã boni spiritus degu-
stata, fructus statim proferat, qui illam pdant,
abhorrendo. scilicet ab omni lætitiã immodesta, sen-
suali, & mundana. Nam vt D. Greg. ait, *suauitate
spiritus degustata despicit omni caro.* Et qui
centuplum accipit gaudij spiritualis, facile cõ-
tinet carnale, magnoq; conatu veros fontes de-
siderat huius gaudij, Regnũ. scilicet Dei & iustitiã ei;
virtutesq; quibuscũ Spiritus noster vnitur, & cũ
diuino coniugitur, vt nihil qd creatũ est, diuisi-
onem inter vtrumq; faciat. *O spiritus diuine,*
qui internũ reddis testimonium dilectissimis 1. Rom. 8. 16.
tibi iustis, quod eos tanquam filios accipias, o-
stendisq; eos esse filios in hoc, quod spiritu tuo
aguntur ad omne, quod tibi placet; accipe
Domine cor meum in tuum, ita vt nullus
contrarius spiritus vnquam illud possideat,
aut pra-

SPIRI-
INTE

k Job. 41. 4.

aut prauo suo impetu à te dimoueat: tu illi
 moue, cælestiq; tua inspiratione dirige semper
 ad id, quod tibi arridet: & siquidem donata
 mihi largiris, da mihi tum lumen ad illa
 noscenda, tum auxilium ad bene eisdem
 dum, resistendum malignis spiritibus, qui
 disperdere contendunt, & reuela faciem
 à larua, qua se contegunt; & aufer indumentum
 falsæ lucis, quo suas tenebras operiunt: ut ab
 omni errore & deceptione eorum expediat
 te sequar, æternam & veram lucem, qui uia
 veritas, & vita, donec te videam & fruam
 in æterna. A-
 men.

